



ผลงาน

เรื่อง

พันธกิจกรมการจัดหางานกับการประกันมีงานทำ

โดย

นางสาวนฤมล พูลทรัพย์

ผู้ขอประเมินในตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน 8 ว

ตำแหน่งเลขที่ 152

สังกัดกองพัฒนาระบบบริการจัดหางาน

กรมการจัดหางาน



ขอกราบขอบพระคุณ...ท่านรองอธิบดีกรมการขีดหางาน

(ท่านทรงศักดิ์ ต้นตะโยธิน)

ที่กรุณาแก้กับ...ดูแล...ด้วยคุณธรรม และ ให้กำลังใจในการทำงานตลอดมา



Winter is you who can swim in the lava happily.

Respectfully yours,

Narumon Poonsub

กานำ

ในปี 2548 กระทรวงแรงงานได้กำหนดทิศทางการทำงานในการพัฒนาขีดความสามารถให้เป็นกระทรวงเศรษฐกิจ ส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ ยกย่องคุณภาพชีวิตแรงงาน ด้วยการบริหารจัดการตามนโยบายปฏิรูประบบราชการ ซึ่งทิศทางการดำเนินงานสามารถกำหนดมาตรการให้สอดคล้องโดยเฉพาะการดำเนินงานในประเทศด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน เร่งรัดการบรรจุกงานแก่คนหางาน โดยนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ (E – employment) มาให้บริการประชาชน พัฒนาศูนย์ทะเบียนคนหางาน พัฒนารูปแบบการแนะแนวอาชีพ และให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตนในระบบประกันว่างงาน พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรให้สามารถรองรับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเพื่อให้บริการประชาชนได้ตรงกับความต้องการที่สุด

ผู้เขียนซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าสำนักงานโครงการประกันการมีงานทำ มีความเห็นว่าการมีระบบประกันว่างงานในประเทศไทยครั้งนี้ เป็นโอกาสดีที่จะทำให้อัตราการว่างงานของกรมบรรลุลวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับทิศทางการทำงานของกระทรวง โดยการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้ทำงานเป็นทีมเพื่อจุดหมายร่วมกัน และมุ่งเน้นในเรื่องความสำคัญของทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ดังคำกล่าวที่ว่า “วัฒนธรรมแข็ง ดีกว่าป้อมปราการที่มีจุดอ่อน”

ผลงานวิชาการเรื่อง “พันธกิจกรมการจัดหางานกับการประกันมีงานทำ” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร โดยใช้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีงานทำขับเคลื่อนการประกันว่างงานสู่การประกันมีงานทำ เพื่อความอยู่ดีมีสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนชาวไทยในวัยแรงงาน เพราะการมีงานทำ มีรายได้ย่อมส่งผลต่อความมั่นคงตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการแข่งขันในโลกเศรษฐกิจใหม่นี้

นฤมล พูลทรัพย์

narumon_poonsub@yahoo.com

พฤศจิกายน 2546

คำขอบคุณ

“การประกันทีมงานท่า” เป็นการคิดใหม่ คิดใหญ่ คิดไกล และ ต้องไปให้ถึง ซึ่งถ้าพึ่งคนเพียงกลุ่มเดียว หรือองค์กรเดียว ย่อมไม่อาจนำพาพันธกิจนี้ให้บรรลุวิสัยทัศน์ได้ เช่นเดียวกับผู้เขียนซึ่งรับผิดชอบโครงการนี้ คงไม่อาจเตรียมความพร้อมของกรมการจัดหางาน มาถึงวันนี้ หากไม่ได้รับความเมตตากรุณาจากผู้บริหารทุกท่าน การแสดงพลังร่วมกันของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานทุกคนทั้งส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาค ตลอดจน ความสามัคคี และ การอุทิศตนของทีมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านอธิบดีคนดี กิตติประชา ได้กรุณากำหนดเป้าหมายอันประเสริฐ (Good Mission) ว่า “ **สำนักงนประกันสังคม ประกันว่างงานแก่กรมการจัดหางานประกันทีมงานท่า** ” และให้แนวทางหลักในการทำงานเรื่อง Self - assessment อันเป็นพลังสำคัญในการบริหารโครงการลักษณะ “ ศูนย์รับผิดชอบ ” พร้อมทั้งมอบหมายทีมงานของท่าน ให้ช่วยงานเรื่องระบบเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นที่ น่าใจและความจริงใจที่มีค่ายิ่งของผู้ปกครองที่มีต่อผู้ได้บังคับบัญชา

นอกจากนี้ ท่านอธิบดีอภินันท์วันชัย ผอ.สุจิตต์ ท่านรองอธิบดีอรรณพ พงศ์พันธ์ และ ผอ. วสันต์ ศาทร ได้ให้ความไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นว่า “จงสร้าง Model ของรอดันใหม่ที่สามารวิ่งบนถนนสาย UI อย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ โดยจงทำให้ดีที่สุดในองค์กร และ เชื้อประชาชน” ท่านรองอธิบดีทรงศักดิ์ คัมชะโยธิน ท่านผู้เชี่ยวชาญฯสงครี บุญมา ได้กรุณาเวลาช่วยกำกับดูแลทีมงานอย่างทุ่มเทและท่วงไส ท่านรองอธิบดีจิระศักดิ์ สุคนธาชาติ สนับสนุนเรื่อง World Bank ท่านหัวหน้าผู้ตรวจราชการกรมพิชัย เอกพิทักษ์ดำรง ท่านผู้เชี่ยวชาญฯพิทักษ์ รัตนบรรพต ท่านผู้เชี่ยวชาญฯ ทุกท่าน ผอ.เสาวนุช แสงชนัด ผอ.สินี จงจิตต์ ผอ.กองส่วนกลาง ผอ.ตจก. 10 เขต และจัดหางานจังหวัดทุกท่าน ล้วนสนับสนุนการทำงานของผู้เขียนตลอดมา

ท้ายที่สุดคือบรรดาแม่ปราชญ์ (GURU) ด้านแรงงาน ด้านพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ (HRD) และ ด้าน Project Management คือ ศาสตราจารย์นิคม จันทร์วิฑูร ทร. จีระ หงส์ถาวรเมท์ Dr. James P. LEWIS JICA Experts และบูรพคณาจารย์ ทั้งหลายที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้เขียนคณผลึกทางความคิดและปัญญา จนสามารถ นำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ขององค์กร

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพพร้อมทั้ง



สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(1)
คำขอบคุณ.....	(2)
สารบัญ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญภาพ.....	(7)
สารบัญแผนภูมิ.....	(8)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 พันธกิจกรมการจัดหางานกับการส่งเสริมการมีงานทำ.....	9
ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีงานทำ.....	9
พันธกิจกรมการจัดหางาน.....	13
โครงสร้างและอัตรากำลังกรมการจัดหางาน.....	14
ภารกิจของหน่วยงานที่ส่งเสริมการมีงานทำ.....	15
การบูรณาการภารกิจสู่ภาคปฏิบัติ.....	17
บทที่ 3 ระบบความมั่นคงทางสังคม.....	20
ความหมายของระบบ.....	20
ประเภทของความมั่นคงทางสังคม.....	20
การคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทย.....	21
การประกันมีงานทำและการประกันว่างงาน.....	31
ความหมายของการประกันมีงานทำ.....	31
คำจำกัดความและความเป็นมาของการประกันว่างงาน.....	32
หลักการประกันว่างงาน.....	33
รูปแบบการประกันว่างงาน.....	33
การเปรียบเทียบการประกันว่างงานและการประกันมีงานทำ...	35
การประกันว่างงานในประเทศไทย.....	41
บทที่ 4 การเตรียมความพร้อมรองรับการประกันว่างงาน.....	44
การตั้งคณะทำงานประสานภารกิจร่วมกัน.....	44
การเตรียมความพร้อมของสำนักงานประกันสังคม.....	48

	หน้า
การเตรียมความพร้อมของกรมการจัดหางาน.....	49
ด้านองค์กร.....	50
- จัดตั้งสำนักงาน โครงการประกันการมีงานทำ.....	50
- แต่งตั้งคณะทำงานประสานและเตรียมงานเพื่อรองรับการ ประกันสังคมกรณีว่างงาน.....	52
ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	57
ด้านบุคลากร.....	65
กำหนดแนวปฏิบัติ.....	76
การทดสอบระบบ.....	81
การทดลองโครงการระยะที่ 1.....	81
การทดลองโครงการระยะที่ 2.....	83
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ.....	85
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	98
ก. สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบการคุ้มครองระหว่างกองทุนเงิน ทดแทนกับกองทุนประกันสังคม.....	99
ข. สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการประกันว่างงานของ ต่างประเทศ (จําแนกตามประเภทการจ่ายเงินสมทบ).....	108
ค. The Project for the Proxy System.....	129
ง. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่จัดหางานเพื่อรองรับการ ประกันว่างงาน (การประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้เชี่ยวชาญ JICA).....	132
จ. (1) สรุปการเตรียมความพร้อมของกรมการจัดหางาน.....	146
(2) รูปแบบการจัดสำนักงานความมั่นคงในการจ้างงาน (PESO).....	149
ฉ. ประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประกันว่างงานที่น่าสนใจ.....	159
ช. หลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	173
(1) คำสั่งกรมการจัดหางานเรื่องตั้งสำนักงาน โครงการประกัน การมีงานทำ.....	173

(2) คำสั่งกรมการจัดหางานเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการประสานและเตรียมงานเพื่อรองรับการประกันสังคมกรณีว่างงาน.....	177
(3) คำสั่งกรมการจัดหางานเรื่องแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศการให้บริการจัดหางานแก่ ผู้ประกันตนกรณีว่างงาน.....	186
(4) คำสั่งกระทรวงแรงงานเรื่องจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการประกันสังคมกรณีว่างงานและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการประกันสังคมกรณีว่างงาน.....	189
(5) คำสั่งกระทรวงแรงงานเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประกันสังคมกรณีว่างงาน...	191
(6) คำสั่งคณะกรรมการประกันสังคมเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการอำนวยการร่วมประกันสังคมกรณีว่างงาน...	193
(7) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง).....	196
(8) ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดระยะเวลาเริ่มดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบเพื่อการให้ประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน....	199
(9) ร่างกฎกระทรวง	
- กำหนดอัตราเงินสมทบกรณีว่างงาน.....	200
- กำหนดหลักเกณฑ์และอัตราค่าชดเชยประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน.....	201
(10) สำนวน E-mail ของ Dr. James P. Lewis.....	202
(11) ปรัชญาของทีมสำนักงานโครงการประกันการมีงานทำ (สป่ง.).....	204
(12) ทีมงานในพื้นที่.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงการความคุ้มครองสำหรับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ.....	21
2	อัตราค่าชดเชย.....	24
3	ขอข่าความคุ้มครองทางสังคมภายใต้กระทรวงแรงงาน.....	25
4	โครงการความคุ้มครองทางสังคมภายใต้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	27
5	โครงการสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน.....	28
6	ระบบประกันว่างงานและประกันมีงานทำ (Unemployment Insurance : UI & Employment Insurance : EI).....	35
7	การเปรียบเทียบระบบ IT ที่ให้บริการผู้ประกันตน.....	59
8	สรุปผลการทดลองโครงการ “การให้บริการจัดหางานและ พัฒนาฝีมือแรงงานแก่ผู้ว่างงานตามระบบประกันสังคม” ระยะที่ 1.....	82
9	สรุปผลการทดลองโครงการ “การให้บริการจัดหางานและ พัฒนาฝีมือแรงงานแก่ผู้ว่างงานตามระบบประกันสังคม” ระยะที่ 2.....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีงานทำ.....	12
2	พันธกิจกรมการจัดหางาน.....	13
3	หน่วยงานกรมการจัดหางานส่วนกลาง.....	14
4	หน่วยงานกรมการจัดหางานส่วนภูมิภาค.....	14
5	พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	17
6	การย่ำก้าวอันมั่นคง.....	19
7	ความไม่แน่นอนในการดำรงชีวิต.....	26
8	ปาฏิหาริย์ไม่อาจแก้ปัญหาได้.....	29
9	โครงสร้างระบบการประกันมีงานทำ (Employment Insurance Structure)....	31
10	การประกันมีงานทำอ่อนแข็งยิ่งกว่าการประกันว่างงาน.....	39
11	โครงสร้างกำลังแรงงานและภาวะการว่างงาน.....	40
12	ขั้นตอนการขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน.....	43
13	สำนักงานต้นแบบจำลองการให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตน.....	45
14	กลยุทธ์การบริหาร โครงการ.....	50
15	คณะผู้บริหารที่กำกับดูแลและคณะผู้เชี่ยวชาญ JICA ที่สนับสนุนโครงการ...	51
16	กลยุทธ์การกำหนดพันธกิจใหม่.....	53
17	โครงสร้างหน่วยให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตน.....	53
18	รูปแบบการจัดสำนักงานเพื่อให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตน.....	54
19	ขั้นตอนการลงทะเบียนจัดหางานแก่ผู้ประกันตนเมื่อเริ่มกรณีว่างงาน.....	55
20	การเปรียบเทียบระบบ IT สำหรับการประกันว่างงาน.....	64
21	โครงการฝึกอบรมบุคลากรต้นแบบในการให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตน กรณีว่างงาน.....	74
22	ทำเนียบแม่ใจ EI รุ่นที่ 1.....	75
23	กลยุทธ์ในการกำหนดแนวปฏิบัติการให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตน.....	76
24	หลักการของโครงการทดลอง.....	85
25	หลักการทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์.....	89
26	การมีจุดหมายร่วมกัน.....	93

สารบัญแนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กราฟแท่งแสดงอัตราค่าจ้างของกรมการจัดหางาน.....	15
2	กราฟวงกลมแสดงช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
3	กราฟวงกลมแสดงวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
4	กราฟวงกลมแสดงสถานะ / ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
5	กราฟเส้นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา หลักสูตรการบริหารจัดหางานแก่ผู้ประกันตน.....	69
6	กราฟเส้นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา หลักสูตรการให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตน.....	69
7	กราฟเส้นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา หลักสูตรนักบริการจัดหางาน.....	70